IT-TALB FIL-KTIEB TAL-ATTI TAL-APPOSTLI

Fr Martin Micallef OFMCap

Fit-tieni volum tiegħu, jiġifieri, fil-Ktieb tal-Atti tal-Appostli, San Luqa jitkellem mill-Knisja tal-Bidu bħala Knisja li kienet titlob. Fil-fatt, għal aktar minn tletin darba, San Luqa jitkellem fuq l-ewlenin dixxipli ta' Ġesù u jippreżentahom jitolbu jew inkella f'episodji li jitkellmu fuq it-talb. Dawn ix-xeni nsibuhom l-aktar fl-ewwel parti tal-Atti tal-Appostli.[1]

L-ewwel referenza għat-talb fl-Atti tal-Appostli nsibuha fil-ġabra fil-qosor tal-ħajja tal-ewlenin dixxipli wara t-tlugħ ta' Ġesù fis-sema: "U lkoll qalb waħda kienu *jitolbu*" (Atti 1:14). San Luqa hawnhekk juża l-kelma bil-Grieg: *proskatereo* sabiex jiddeskrivi l-attitudni kontinwa tat-talb fil-ħajja ta' dawn id-dixxipli. Hekk, fil-fatt, tfisser din il-kelma "kienu *jipperseveraw* fit-talb," kelma li tintuża daqs ħames darbiet oħra fl-Atti tal-Appostli.[2]

Fit-tieni ġabra fil-qosor tal-ħajja tal-Knisja tal-Bidu f'Ġerusalemm (Atti 2:42-47), l-awtur tal-Atti tal-Appostli jerġa' jippreżentalna t-talb bħala waħda mill-karatteristiċi ewlenin tal-insara għax hawn naqraw kif huma "kienu jżommu sħiħ fit-tagħlim tal-appostli u fl-għaqda ta' bejniethom, fil-qsim tal-ħobż u *fit-talb*" (v.42). F'okkażjonijiet oħra, San Luqa, mbagħad jerġa' jfakkarna fit-talb bħala parti essenzjali mill-ħajja tal-ewlenin insara. Dan jagħmlu, iżda, mingħajr ma jagħtina l-kontenut tat-talb tagħhom.[3] Jidher ukoll li t-talb tal-ewlenin insara kien jiġi indirizzat lil Alla,[4] għalkemm f'xi drabi San Luqa jindikalna li kien isir talb lil Ġesù. Hekk, pereżempju, naqraw fl-episodju ta' meta Stiefnu waqt li kien qed jiġi mħaġġar, jitlob: "Mulej Ġesù, ilqa' r-ruħ tiegħi" (Atti 7:59).

L-istampa li San Luqa jagħtina dwar l-ewlenin insara bħala nies ta' talb isservi sabiex turina kif dawn kienu qed ikomplu dak li kien beda Ġesù qabilhom. Fil-fatt, donnu li hemm paralleliżmu bejn il-waqtiet tal-ħajja tat-talb ta' Ġesù mal-waqtiet tat-talb tal-ewlenin insara. Dan il-paralleliżmu jidher fl-episodji tat-talb bħala antiċipazzjoni tal-għoti tal-Ispirtu s-Santu;[5] it-talb qabel l-għażla tat-Tnax;[6] it-talb quddiem il-mewt u l-maħfra għall-għedewwa.[7]

Hawnhekk tajjeb ninnutaw il-kuntrast li San Luqa joħloq bejn il-falliment tad-dixxipli fil-Ġnien taż-Żebbuġ, meta huma raqdu minflok talbu fi żmien ta' prova kbira. Min-naħa l-oħra, fl-Atti tal-Appotli nsibu kif id-

dixxipli baqgħu sħaħ fit-talb speċjalment fil-waqtiet iebsa tal-persekuzzjoni li kellhom jgħaddu minnhom. Hekk, pereżempju, f'Atti 4:23-31 wara li Pietru u Ġwanni nħelsu mill-ħabs, naqraw kif huma marru fejn sħabhom u flimkien magħhom talbu f'dak il-waqt daqshekk qawwi ta' persekuzzjoni. F'dak l-istess waqt, huma setgħu nġabru sabiex iħejju pjanijiet ta' kif kellhom jiddefendu ruħhom f'sitwazzjonijiet daqshekk diffiċli. Minflok, iżda, San Luqa jinfurmana biss li huma talbu! It-talb, mela, jidher bħala espressjoni privileġġjata tal-komunità Nisranija, jew aħjar bħala l-mod proprju ta' kif dawn l-insara tal-bidu ġabu ruħhom f'sitwazzjonijiet diffiċli.[8]

Fl-episodju tal-għażla ta' Mattija li kellu jieħu post Ġuda l-Iskarjota wara li dan ittradixxa lil Ġesù u qatel lilu nnifsu, it-talb hu ppreżentat fl-Atti tal-Appostli bħala wieħed mill-modi kif id-dixxipli kellhom jiddixxernu x'inhi r-rieda ta' Alla fis-sitwazzjoni li għaliha kienu qed jitolbu.

Il-mod kif wieħed jagħraf x'kellha tkun ir-rieda ta' Alla hija tema li tibda fl-Evanġelju u tiġi żviluppata fl-Atti tal-Appostli. Hekk, pereżempju, dan iseħħ permezz ta' żjajjar ta' anġli, tal-interpretazzjoni tal-Iskrittura, u tal-intervent tal-Ispirtu s-Santu. Dawn huma mezzi li San Luqa juża biex juri x'inhi r-rieda ta' Alla f'sitwazzjonijiet konkreti. It-talb, iżda, jispikka fost dawn il-mezzi kollha jekk nistgħu nsejħulhom hekk, u dan l-aktar f'dawk il-waqtiet tan-narrativa li fihom San Luqa jgħaqqad flimkien it-talb mal-viżjonijiet.[9]

Hekk, pereżempju, insibu fl-episodju tal-laqgħa ta' Pietru ma' Kornelju fl-Atti 10:1-11:18. F'dan l-episodju naqraw kif it-talb jieħu importanza kbira. Għalkemm Kornelju kien raġel pagan, San Luqa jinfurmana li kif huwa "kien dejjem jitlob lil Alla" (v.2). Jum minnhom, Kornelju kellu viżjoni li seħħet "f'xi tlieta ta' wara nofsinhar" (v.3), siegħa li San Luqa diġà identifikaha bħala s-siegħa tat-talb li kien isir fit-Tempju (ara Atti 3:1). Il-fatt li din il-viżjoni sseħħ f'kuntest ta' talb tiġi iċċarata mill-kliem li l-anġlu jtenni lil Kornelju meta jgħidlu: "It-talb tiegħek u l-opri tiegħek ta' karità telgħu quddiem Alla u ftakar fik" (10:4).

Din in-nota hija wkoll ikkonfermata minn dak li Kornelju jgħid lil Pietru dwar dak li ġralu (ara vv.30-31). Aktar minn hekk, dak

li ġara lil Kornelju jixbah ħafna lil dak li ġara lil Pietru stess għaliex Pietru wkoll kellu viżjoni waqt li kien qed jitlob (ara v.9). Aktar tard, imbagħad, Pietru nnifsu seta' jitkellem fuq it-talb tiegħu akkumpanjat minn din il-viżjoni (ara 11:5). Fiż-żewġ każi, mela, il-Mulej Alla kien qed jinqeda b'din is-sitwazzjoni sabiex juri r-rieda tiegħu.

Hemm episodju ieħor fl-Atti tal-Appostli fejn it-talb jiġi akkumpanjat minn ġesti oħra. Fil-każ ta' Stiefnu, pereżempju, waqt li dan kien qed jiġi mħaġġar, naqraw kif hu "niżel għarkupptejh' u talab" (7:60). Hekk ukoll Pietru, wara li dan bagħat lil kulħadd 'il barra naqraw kif huwa "niżel għarkupptejh jitlob" biex imbagħad qajjem lil Tabita mill-mewt (9:40). L-istess Pawlu, qabel ma dan ħalla lill-presbiteri ta' Efesu, naqraw li huwa "niżel għarkupptejh jitlob magħhom ilkoll" (20:36).

Hemm imbagħad noti fuq it-talb akkumpanjat mis-sawm. F'13:3 pereżempju, naqraw li qabel l-għażla ta' Barnaba u Sawl għax-xogħol li sejħilhom għalih l-Ispirtu, xi membri fil-Knisja f'Antijokja "kienu qegħdin iqimu lill-Mulej u jsumu."

F'kontinwità mal-ewwel kitba tiegħu, fl-Atti tal-Appostli, San Luqa mela jurina kif it-talb kien jikkaratterizza l-ħajja tal-ewlenin insara u dan l-aktar fil-waqtiet l-iżjed qawwija tal-missjoni li din il-komunità nisranija tal-bidu kellha twettaq. Hekk juruna wkoll l-episodji tal-għażla bejn Ġużeppi Barsaba u Mattija (1:24); il-waqt tal-arrest ta' Pietru, fejn "il-Knisja kienet qiegħda titlob lil Alla għalih bil-ħerqa" (12:5); l-episodju ta' meta Pietru u Silas kienu fil-ħabs u "bdew jitolbu u jfaħħru lil Alla b'innijiet, u l-ħabsin jisimgħuhom" (16:25).

Dawn l-eżempji jagħtuna ħjiel tal-importanza li t-talb jikseb fit-tieni volum li ħallielna San Luqa. Dan l-Evanġelista jagħmel dan b'eżempju għall-Knisja f'kull żmien sabiex din tagħraf li l-missjoni tagħha ma tistrieħx fuq il-qawwa tal-membri tagħha, imma pjuttost fuq l-għajnuna u

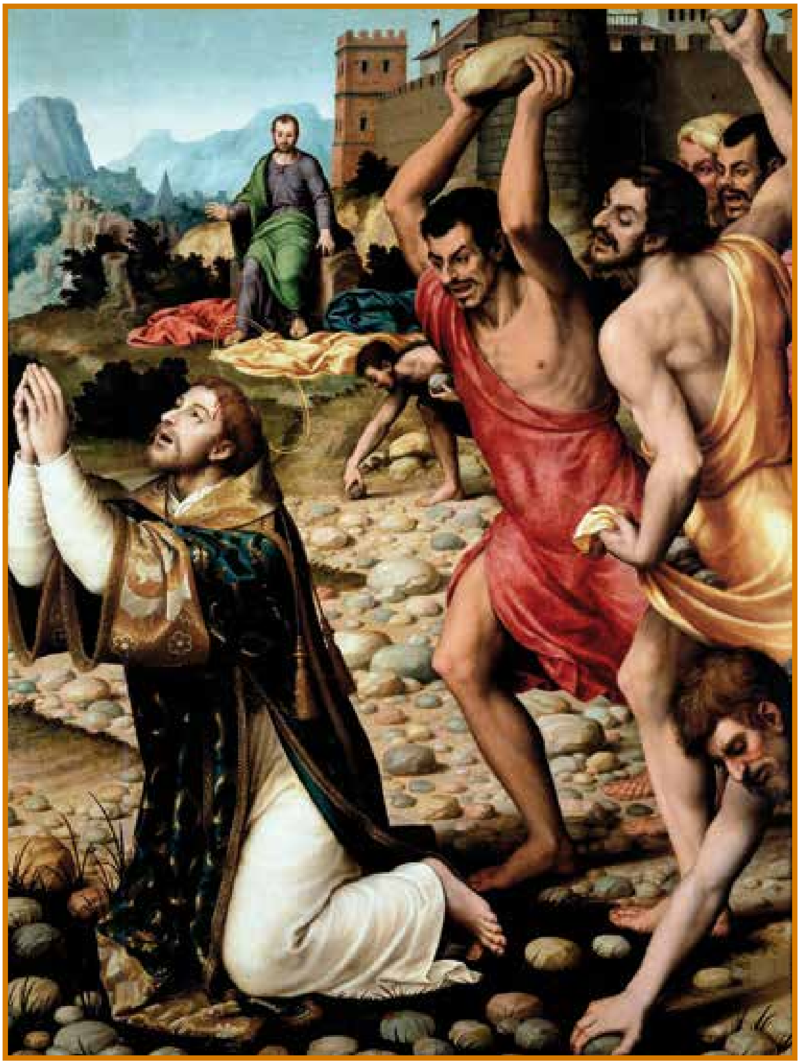

l-qawwa ta' Alla li deher fostna f'Ibnu Ġesù Kristu u li baqa' magħna permezz tal-Ispirtu s-Santu.

Referenzi

1 Fuq studju dettaljat fuq it-talb fil-Ktieb tal-Atti tal-Appostli ara, A. Pitta, *La preghiera nelle Lettere di Paolo e nelle prime comunità cristiane,* in *Enciclopedia della Preghiera,* ed. C. Rossini – P. Sciadini (Vatican 2007), 142-158.

2 Ara Atti 2:42.46; 6:4; 8:13; 10:7.

3 Ara Atti 3:1; 10:9.

4 Ara, pereżempju, Atti 4:24-31; 10:2.4; 12:5; 16:25.

5 Ara Lq 3:21; Atti 1:14; 2:14; 8:15-17.

6 Ara Lq 6:21; Atti 1:24.

7 Ara Lq 23:34; Atti 7:60.

8 Fuq dan il-punt ara, C.M. Martini, *Itinerario di preghiera con l'Evangelista Luca* (Milano 1990), 91-92.

9 Ara Atti 9:10-12; 10:3-4.9-16.30-31; 11:5; 22:17-21.